

Woodrow Wilson (1856-1924)
President dels Estats Units entre 1912 i 1920

«Els Catorze Punts»

Discurs de Woodrow Wilson, president dels EUA, al Congrés nord-americà el 8 de gener de 1918

El discurs de Woodrow Wilson del 8 de gener de 1918 en una sessió conjunta del Congrés dels EUA, tenia l'objectiu de justificar, amb la recerca de la pau a Europa, la participació a la Primera Guerra Mundial. Els Catorze Punts es van convertir en la base dels termes de la rendició alemanya, negociada a la Conferència de Pau de París el 1919 i documentada en el Tractat de Versalles, tot i que el Senat dels EUA no el va ratificar. El discurs recull molts dels principis del progressisme que havien generat les reformes internes als EUA i els trasllada a la política exterior: lliure comerç, democràcia i autodeterminació de les nacionalitats.

Senyors del Congrés,

Un cop més, com en repetides ocasions anteriors, els portaveus dels imperis centrals han manifestat el seu desig de debatre sobre els objectius de la guerra i la possible base d'una pau general. S'han encetat negociacions a Brest-Litovsk entre representants russos i representants de les potències centrals a les quals s'han convidat tots els bel·ligerants amb l'objectiu d'establir si seria possible ampliar aquestes negociacions a una conferència general sobre els termes d'un acord per la pau.

Els representants russos no només van presentar una declaració perfectament definida dels principis en virtut dels quals estarien disposats a signar la pau, sinó també un programa d'aplicació concreta d'aquests principis. Els representants de les potèn-

cies centrals, per la seva banda, van presentar un esborrany d'acord que, tot i ser molt menys definit, semblava susceptible d'interpretació liberal fins que s'hi va afegir el seu programa específic de termes pràctics. Aquest programa no proposava cap concessió ni a la sobirania de Rússia ni a les preferències de la població les fortunes de les quals afectava, sinó que significava, dit resumidament, que els imperis centrals conservarien cada pam de territori ocupat per les seves forces armades — cada província, cada ciutat i cada posició estratègica — com a afegit permanent als seus territoris i al seu govern.

És raonable la suposició conforme a la qual els principis generals de l'acord que van suggerir en primer lloc procedeixen dels homes d'estat més liberals d'Alemanya i Àustria, els homes que han començat a sentir la força del pensament i l'objectiu del seu propi poble, alhora que els termes concrets de l'acord en si procedien dels líders militars que no tenen cap pensament, sinó preservar el que tenen. S'han trencat les negociacions. Els representants russos van ser sincers i seriosos. No poden contemplar aquestes propostes de conquesta i dominació.

Tot aquest incident té una importància cabdal. I també és completament desconcertant. Amb qui estan tractant els representants russos? Per a qui estan parlant els representants del imperis centrals? Estan parlant per a les majories dels seus parlaments respectius o per als partits minoritaris, aquella minoria militar i imperialista que fins ara ha dominat tota la seva política i ha controlat els

Traducció: Mireia Bartolomé-Sanz

assumptes de Turquia i dels Balcans, que s'han sentit forçats a esdevenir socis en aquesta guerra?

Els representants russos han insistit, molt justament, molt sàviament i en l'esperit genuí de la democràcia moderna, que les conferències que han celebrat amb els homes d'estat teutònics i turcs haurien de ser a porta oberta, no a porta tancada, i que el món sencer actués de públic, tal com es desitjava. I doncs, qui hem estat escoltant? Aquells que donen veu a l'esperit i la intenció de les resolucions del Reichstag alemany del passat 9 de juliol, l'esperit i la intenció dels líders i els partits liberals d'Alemanya o bé aquells que resisteixen i desafien aquell esperit i aquella intenció i insisteixen en la conquesta i la subjugació? O és que potser estem escoltant totes dues parts, sense possibilitat de reconciliació i en una contradicció oberta i sense remei? Aquestes són preguntes molt serioses i plenes de significat. De la resposta que hi donem depèn la pau del món.

Independentment dels resultats de les negociacions de Brest-Litovsk, al marge de quines siguin les confusions de parer i propòsit en les declaracions dels portaveus dels imperis centrals, aquests han intentat un cop més informar el món dels seus objectius en

la guerra i han desafiat un cop més els adversaris perquè diguin quins són els seus objectius i quina classe d'acord considerarien just i satisfactori. No hi ha cap bona raó per la qual no s'hagi de respondre aquest desafiament, amb una resposta totalment franca. Nosaltres no l'esperàvem. Ja diverses vegades hem exposat la nostra opinió i el nostre propòsit al món, no només en termes generals, sinó cada vegada amb prou definició perquè quedi ben clar quina mena de termes definits de l'acord n'han de sorgir necessàriament. La setmana passada Lloyd George¹ ha parlat amb una franquesa i un esperit admirables davant el poble i el govern de la Gran Bretanya.

No hi ha cap confusió d'opinió al si dels adversaris de les potències centrals, cap incertesa pel que fa als principis, cap imprecisió de detalls. L'únic secretisme d'opinió, l'única manca de franquesa intrèpida, l'única absència de declaracions fermes dels objectes de la guerra correspon a Alemanya i als seus aliats. Els assumptes de la vida i de la mort depenen d'aquestes definicions. Cap home d'estat que tingui la mínima concepció de la seva respon-

sabilitat s'hauria de permetre en cap moment continuar aquest vessament tràgic i esgarrifós de sang i valor, tret que per ventura estigués segur que els objectes del sacrifici vital formen part de la vida de la societat i que el poble per al qual parla els considera justos i imperatius tal com ho considera ell.

A més a més, hi ha una veu que demana aquestes definicions de principi i propòsit que és, segons el meu parer, més punyent i urgent que qualsevol de les moltes veus emotives que omplen l'aire pertorbador del món: és la veu del poble rus. Podria semblar que estan prostrats i gairebé indefensos davant la sinistra potència d'Alemanya, que fins ara no s'ha aplacat ni ha tingut pietat. Aparentment, no tenen cap poder, però no tenen una ànima servil. No cediran ni en el principi ni en l'acció. La concepció que tenen d'allò que és just o d'allò que és humà i honorable com per acceptar-ho ha estat explicitada amb total franquesa, amb amplitud de mires, una generositat d'esperit i una empatia humana universal que ha d'estimular l'admiració de qualsevol amic de la humanitat, i s'han negat a emmotllar els seus ideals o a abandonar-ne d'altres amb la finalitat de salvar-se ells mateixos.

Apel·len a nosaltres per preguntar-nos què és el que volem i en què

1 David Lloyd George (1863-1945), primer ministre britànic entre 1916 i 1922.

difereix, si és el cas, el nostre propòsit i el nostre esperit dels seus. I crec que el poble dels Estats Units voldria que jo respongués amb total simplicitat i franquesa. Tant si els actuals dirigents ho creuen com si no, el nostre desig més sentit i la nostra esperança és que es pugui establir un mitjà a través del qual tinguem el privilegi d'ajudar el poble de Rússia a assolir l'esperança plena de viure en llibertat, en ordre i en pau.

És el nostre desig i propòsit que els processos de pau, quan comencin, siguin absolutament oberts i que no impliquin ni permetin a partir d'aquest moment cap mena d'entesa secreta. L'època de conquesta i engrandiment ha passat, de la mateixa manera que ha passat l'època d'acords secrets formalitzats en l'interès de governs determinats que puguin alterar la pau mundial sobtadament. Aquest és un fet molt feliç, evident actualment a la vista de qualsevol home públic que no pensi en una època ja passada, que fa possible que qualsevol nació amb propòsits en línia amb la justícia i la pau del món reconegui ara o en qualsevol moment els objectes que té en perspectiva.

Vam entrar en aquesta guerra perquè es van produir unes violacions del dret que ens van ferir ben endins i feien impossible la vida del nostre poble

tret que es corregissin i el món s'assegurés per sempre més que no es tornarien a produir.

Per tant, el que demanem en aquesta guerra no és res d'especial segons el nostre parer: que el món sigui un lloc apte i segur per viure-hi i, en particular, per a qualsevol país que vulgui viure en pau i que, com el nostre, vulgui viure la seva pròpia vida, decidir les seves pròpies institucions, rebre garanties de justícia i tractes justos per part d'altres pobles i contra la força i l'agressió egoista.

De fet, tots els pobles del món són socis en aquest interès i per la part que ens toca veiem molt clarament que tret que es faci justícia als altres, no se'ns farà a nosaltres.

Així doncs, el programa de la pau mundial és el nostre programa, i aquest programa, l'únic programa possible, en la nostra opinió, és aquest:

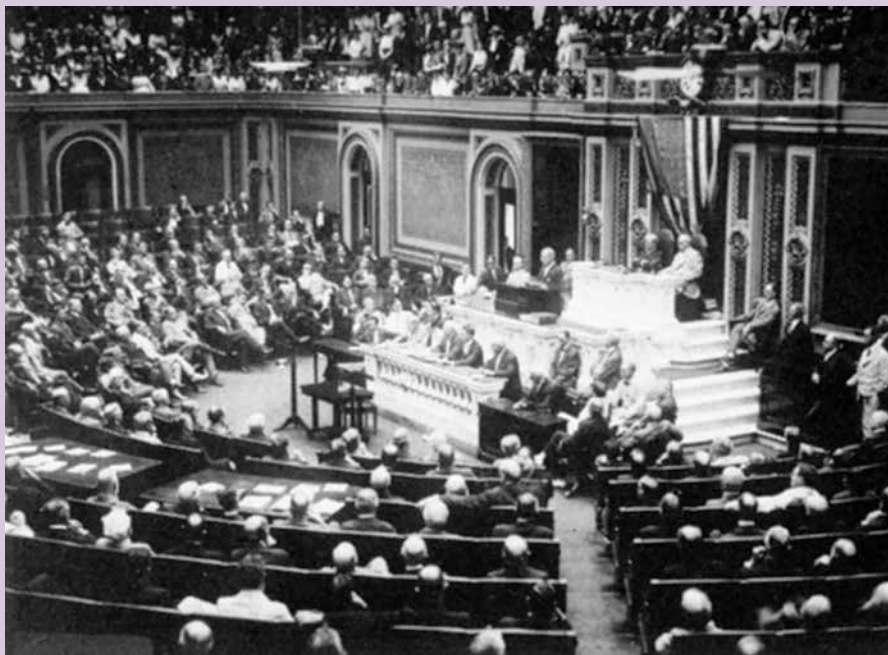
1. S'han d'assolir acords oberts de pau de conformitat amb els quals no hi haurà decisions ni accions internacionals particulars de cap tipus, sinó que la diplomàcia actuarà sempre amb franquesa i a la vista pública.
2. Llibertat absoluta de navegació al mar, fora de les aigües territorials, tant en temps de pau com en temps de guerra, excepte quan els mars

quedin tancats de manera total o parcial a causa d'una acció internacional amb l'objectiu de complir acords internacionals.

3. La supressió, sempre que sigui possible, de totes les barreres econòmiques i l'establiment d'una igualtat de condicions comercials entre totes les nacions que acceptin la pau i l'associació per mantenir-la.
4. Es donaran i s'acceptaran les garanties adequades perquè els armaments nacionals es redueixin al nivell més baix compatible amb la seguretat interior.
5. Una resolució lliure, raonable i completament imparcial de totes les reclamacions colonials, d'acord amb un compliment estricte del principi segons el qual en la determinació de totes les qüestions de sobirania els interessos de la població implicada han de tenir igual pes que les reclamacions justes del govern el dret del qual s'hagi de determinar.
6. L'evacuació de tot el territori rus i l'assoliment d'un acord sobre totes les qüestions referents a Rússia d'una manera que li asseguri la cooperació més adient i més lliure de les altres nacions del món en l'accés a una oportunitat còmoda i sense obstacles per determinar de mane-

ra independent el seu propi desenvolupament polític i la seva pròpia política nacional, i que li assegurí una sincera benvinguda a la societat de les nacions lliures amb institucions de la seva pròpia elecció. I més que una benvinguda, també l'ajuda de tot tipus que pugui necessitar i desitjar. El tracte que atorguin a Rússia les seves nacions germanes en els propers mesos serà la prova de foc de la seva bona voluntat, de la comprensió de les seves necessitats en oposició als seus propis interessos i de la seva empatia intel·ligent i generosa.

7. Bèlgica, com tothom hi deu estar d'acord, ha de ser evacuada i retornada sense cap intent de limitar la sobirania de què gaudeix en comú amb totes les altres nacions lliures. Cap altre acte tindrà validesa, ja que aquest servirà per restaurar la confiança de les nacions en les lleis que elles mateixes han establert i determinat per governar les relacions que tenen. Sense aquest acte reparador, tota l'estructura i la validesa de la legislació internacional queda afectada per sempre més.
8. Tot el territori francès ha de ser alliberat i les parts envaïdes, retornades. I el dany que Prússia va infligir a

França el 1871 en la qüestió d'Alsàcia-Lorena, que ha pertorbat la pau del món durant gairebé cinquanta anys, s'haurà de corregir amb l'objectiu que es pugui assegurar la pau un cop més en benefici de tothom.

9. S'hauria de dur a terme un reajustament de les fronteres d'Itàlia seguint unes línies de nacionalitat que es puguin reconèixer fàcilment.
10. Els pobles d'Àustria-Hongria, el lloc dels quals desitgem que se salvaguardin i s'assegurin entre les nacions, haurien de tenir l'oportunitat més lliure de desenvolupament autònom.
11. Romania, Sèrbia i Montenegro haurien de ser evacuats i els territoris ocupats, retornats; Sèrbia hauria d'obtenir un accés lliure i segur al mar, i les relacions dels diversos estats balcànics entre si s'haurien de regir pel bon sentit amistós seguint les línies establertes històricament de lleialtat i nacionalitat. Així mateix, s'haurien d'atorgar garanties internacionals de la independència política i econòmica i de la integritat territorial dels diversos estats balcànics.
12. Les parts turques de l'actual Imperi Otomà haurien de rebre garanties d'una sobirania ferma, però caldria

garantir a les altres nacionalitats que estan sota govern turc una seguretat vital inqüestionable i una oportunitat de desenvolupament autònom sense cap pertorbació. A més, l'estret de Dardanels hauria de romandre obert permanentment com a pas lliure per als vaixells i el comerç de tots els països d'acord amb garanties internacionals.

13. S'hauria de crear un estat polonès independent que inclogués els territoris habitats per poblacions indiscutiblement poloneses, amb accés lliure i segur al mar, de manera que la independència política i econòmica i la integritat territorial es garantissin per mitjà d'un acord internacional.
14. S'ha de formar una associació de nacions d'acord amb convenis específics amb l'objectiu de concedir als Estats grans i petits garanties mútues d'independència política i integritat territorial.

Pel que fa a aquestes rectificacions essencials d'injustícies i reafirmacions de justícia, ens sentim socis personals de tots els governs i els pobles associats contra els imperialistes. No ens poden separar per interès ni ens poden dividir per a un propòsit. Ens mantindrem units fins al final.

Tenim la intenció de lluitar i continuar lluitant fins que assolim aquests acords i pactes, però només perquè desitgem que prevalgui el bé i assolir una pau justa i estable que només es pot garantir eliminant les provocacions principals que porten a la guerra, tal com fa aquest programa.

No sentim cap gelosia per la grandesa d'Alemanya i aquest programa no té res que la perjudiqui. No li envegem cap assoliment o distinció d'aprenentatge o d'iniciativa pacífica com les que li han fet valer una trajectòria tan brillant i envejable. No tenim cap intenció de ferir-la o de bloquejar-ne la legítima influència o potència. No tenim cap intenció de lluitar contra Alemanya ni amb armes ni amb cap acord comercial hostil si està disposada a associar-se amb nosaltres i amb les altres nacions del món que aspiren a la pau per mitjà de pactes de justícia, llei i igualtat de tracte.

Només desitgem que accepti un espai d'igualtat entre els pobles del món, el món nou en què vivim actualment, en lloc d'un espai de domini.

Tampoc no gosem suggerir-li que alteri o modifiqui les seves institucions. Però hem de dir amb tota franquesa que cal que sapiguem, i ens cal com a primer pas per fer tractes intel·ligents amb Alemanya des del nostre punt de

